

KÜLLIKE NAMM
ADVOKAADIBÜROO
LAW FIRM

Austatud kohtunik Hurma Kiviloo
Tallinna Halduskohus Tallinna kohtumaja
Pärnu mnt 7 15082 Tallinn

05. mail 2015. a
Tallinnas

Käesolev seisukoht on edastatud elektronposti aadressidel tnhktallinn.menetlus@kohus.ee ja menetlus@sirel.com.

Vastustaja

**Erakondade Rahastamise Järelevalve
Komisjon**

Lossi plats 1a 15165 Tallinn
e-post: erjk@riigikogu.ee

Lepingulised esindajad

**vandeadvokaat Katrina Juhkami
vandeadvokaat Küllike Namm**

Advokaadibüroo Küllike Namm
Tornimäe 7 10145 Tallinn
tel: 655 6571; faks: 655 6573
e-post: katrina.juhkami@namm.ee

Kaebaja

Jaanus Mutli

Isikukood
e-post:

Lepinguline esindaja

Advokaat Raiko Paas

Advokaadibüroo Sirel & Partnerid
Tartu mnt 43 10128 Tallinn
e-post: menetlus@sirel.com

SEISUKOHT

taotluse osas tunnistada erakonnaseaduse normid põhiseadusega vastuolus olevaks ja jätta need kohaldamata

Haldusasi nr 3-14-52890

1. Sissejuhatus

Laada 27
44310 Rakvere
Tel (+372) 324 0804
Faks (+372) 324 0261

Tomimäe 7
10145 Tallinn
Tel (+372) 655 6571
Faks (+372) 655 6573

Raekoja plats 20
51004 Tartu
Tel (+372) 733 0566

1.1. Tallinna Halduskohtu menetluses on Jaanus Mutli (edaspidi Kaebaja) kaebus Erakondade Rahastamise Järelevalve Komisjoni (edaspidi Vastustaja) 23. oktoobri 2014. a ettekirjutuse nr 46 tühisuse tuvastamiseks, alternatiivselt tühistamiseks.

1.2. 20.04.2015.a esitas Kaebaja taotluse tunnistada erakonnaseaduse normid põhiseadusega vastuolus olevaks ja jätta need kohaldamata. Kohus on määranud Vastustajale tähtpäeva Kaebaja taotluse osas seisukoha esitamiseks 05.05.2015.a.

2. Vastustaja seisukoht

2.1. Taotluse sisust nähtuvalt palub Kaebaja kontrollida erakonnaseaduse (edaspidi EKS) § 12(3) lg 1, § 12(3) lg 2 p 2, § 12(4) lg 1 ja § 12(4) lg 2 kooskõla põhiseadusega. Kaebaja viitab Eesti Vabariigi põhiseaduse (edaspidi EV põhiseadus) § 13 lg 2 sätestatud õiguselguse põhimõttele ning märgib, et isikul peab olema õigusnormidele tuginedes võimalik prognoosida avaliku võimu käitumist.

2.2. Kaebaja hinnangul ei ole erakonnaseaduses määratletud, mida annetuse all täpselt silmas peetakse. Kaebaja leiab, et puudub vaidlus selles, et vaidlusalusel juhul on teenust saanud Tallinna linn, mitte erakond ega erakonna liige ning kui kohus asub seisukohale, et seaduseandja mõtles annetuse sisustamisel ka juhtumeid, mil omavalitsuse tegevusi reklaamitakse omavalitsuse ametnike poolt, tuleks see võimalus selgelt seaduses ette näha.

2.3. Vastustaja leiab, et käesoleval juhul ei ole küsimus mitte EKS § 12(3) lg 1 kooskõlas EV põhiseadusega, vaid Kaebaja tegevusele erineva hinnangu andmises. Kaebaja hinnangul on Hiiu staadioni reklaami puhul tegemist kohaliku omavalitsuse ülesannete täitmisega, Vastustaja hinnangul isikureklaamiga. Kohtu ülesanne antud juhul ongi nimetatud küsimuses seisukoha võtmine, millest omakorda sõltub, kas Tallinna linna rahaliste vahendite seesugune kasutamine on olnud õiguspärane või mitte. Johtuvalt eeltoodust on põhjendamatu Kaebaja väide, millise kohaselt Kaebajal pole kõnealustest normidest mõistlikult võttes võimalik aru saada, et „erakonna tegevuse toetamiseks“ kvalifitseerub mingil viisil ka tema ametialane tegevus kohaliku omavalitsuse ülesandeid täites või linna tegevusi kajastavate teavitus- või reklaamplakatite tellimine. Vastustaja on ettekirjutuses ning vastuses kaebusele põhjalikult selgitanud, millisel kaalutlustel ta leiab, et tegemist on Kaebaja isikureklaamiga ning et Kaebaja püüdlused reklaami käsitleda linna teavitustegevusena on kantud soovist rahastada Kaebaja valimisreklaami kohaliku omavalitsuse vahenditest. Kuivõrd Kaebaja valimisreklaami eest tasus Tallinna linn kui avalik-õiguslik juriidiline isik, on tegemist keelatud annetusega EKS § 12(3) lg 2 p 2 mõistes.

2.4. Vastustaja on seisukohal, et EKS § 12(3) lg 1 ning § 12(3) lg 2 p 2 ei ole vastuolus EV põhiseadusega. EKS § 12(3) lg 1 on toodud keelatud annetuse definitsioon; lg 2 sätestab, et annetus, mis ei vasta käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud tingimustele, on keelatud. Järgnevalt on toodud lahtine loetelu keelatud tegevustest. Vastustaja hinnangul on kõnealused normid igati selged ning üheselt arusaadavad, neis puuduvad vastuolud. Kuidas mingisugust konkreetset normi kohaldada elulistele asjaoludele, ei ole enam põhiseaduspärasuse, vaid normi rakendamise küsimus. Seaduseandja jätab tihti normide täpsema sisustamise kohtupraktika hooleks, milline ei tähenda, et kõnealused normid oleksid ebaselged. Samuti on üldiselt aktsepteeritud seisukoht, et tavainimene saab õiguse mõistmisel ja tõlgendamisel kasutada vastava valdkonna spetsialistide abi, mistõttu ei ole kohane Kaebaja väide, et „isegi juhul, kui kohus kohtuvaidluse tulemusena sisustab osundatud

määratlemata õigusmõiste, ei muuda see asjaolu, et norm oli adressaadi jaoks seni ebaselge“. Õigusselguse põhimõte ei välista määratlemata õigusmõistete kasutamist (RKPJKo 13.06.2005, 3-4-1-5-05, p 16) ega kaalutusõiguse sätestamist (nt RKPJKo 21.06.2004, 3-4-1-9-04, p 16). Normi võimalik sõnastuslik ebaselgus ei tähenda tingimata põhiseaduse vastasust (RKTKm 19.04.2007, 3-2-1-42-07, p 15).

- 2.5. Kaebaja leiab, et erakonnaseadus jääb ebaselgeks ka osas, mis puudutab keelatud annetuse vastuvõtmise tagajärgi, ehk kas keelatud annetuse tagastamist saab nõuda erakonnalt või erakonna liikmelt.
- 2.6. Vastustaja hinnangul tuleneb EKS § 12(11) lg 1 üheselt, et keelatud annetuse tagastamata jätmisel saab ettekirjutuse adressaadiks olla muuhulgas erakonna nimekirjas kandideerinud isik. § 12(11) lg 2 sätestab ettekirjutuse sisu ning kordab üle ettekirjutuse võimalikud adressaadid. EKS § 12(4) lg 1 ja 2, millistele Kaebaja viitab, sätestavad üldpõhimõtte, mille kohaselt tagastatakse keelatud annetus üldreeglina selle teinud isikule ning üksnes juhul, kui see ei ole võimalik, kantakse annetus riigieelarvesse. Erakonnaseadust eesmärgipäraselt tõlgendades ei ole võimalik asuda seisukohale, et erakonna liikme poolt keelatud annetuse vastuvõtmisel puuduvad igasugused järelmid.
- 2.7. Rügikohus on lahendis nr 3-4-1-2-05 selgitanud, et õigusselguse põhimõte tuleneb nõudest, et isikul peab olema mõistlik võimalus ette näha õiguslikke tagajärgi, mida tema tegevus võib kaasa tuua - isikul peab olema õigusnormidele tuginedes võimalik prognoosida avaliku võimu käitumist. Kõnealune põhimõte tähendab seda, et õigusnormid peavad olema piisavalt selged ja arusaadavad, kuid see ei nõua tingimata, et kõik teo õiguslikud järelmid peaksid olema koondatud ühte ja samasse õigusnormi. Vastustaja hinnangul on üheselt mõistetav, et avaliku võimu reaktsioon keelatud annetuse vastuvõtmisele sisaldub EKS § 12(11), millises on välja toodud nii ettekirjutuse võimalikud adressaadid kui ka ettekirjutuse sisu, ettekirjutuse täitmata jätmise tagajärjed sätestab EKS § 12(12). Vastustaja hinnangul ei ole erakonnaseaduse normid ebaselged, ebatäpsed või omavahel vastuolus. Pelgalt asjaolu, et seaduseandja on otsustanud igas normis kõiki kordusi mitte esitada, ei too kaasa Kaebaja poolt osutatud normide vastuolu EV põhiseadusega. Tegemist on normitehnilise lahendusega, milline peaks, vastupidi, tooma kaasa seaduse parema jälgitavuse ja selguse. Vastustaja osutab täiendavalt, et õigusselgusetusega ei ole tegemist siis, kui tegemist on normitehnilise puudusega, mis tõlgendamise teel on ületatav (RKPJKo 22.02.2001, 3-4-1-4-01, p 17; 17.07.2009, 3-4-1-6-09, p 19). Rügikohtul puudub alus seaduse või muu PS-st alamal seisva õigusakti põhiseadusvastaseks tunnistamiseks, kui normi on võimalik tõlgendada põhiseaduskonformselt (RKÜKo 22.02.2005, 3-2-1-73-04, p 36; vrd mõiste kohta RKÜKo 16.05.2008, 3-1-1-88-07, p 31).
- 2.8. Kuivõrd EKS § 12(11) lg 1 p 2 kohaselt teeb erakondade rahastamise järelevalve komisjon erakonnale, erakonna nimekirjas kandideerinud isikule, valimisliidule, valimisliidu nimekirjas kandideerinud isikule või üksikkandidaadile ettekirjutuse, kui ta on jätnud keelatud annetuse tagastamata ning arvestades, et käesoleval juhul oli keelatud hüve saajaks Kaebaja kui erakonna nimekirjas kandideerinud isik, pidi Kaebajale olema ettenähtav, et keelatud annetus nõutakse tagasi justnimelt temalt, mitte erakonnalt.

Eeltoodust tulenevalt palub erakondade rahastamise järelevalve komisjon jätta Jaanus Mutli taotlus tunnistada erakonnaseaduse normid põhiseadusega vastuolus olevaks ja jätta need kohaldamata, rahuldamata.

Erakondade rahastamise järelevalve komisjoni eest ja nimel

Austusega

/allkirjastatud digitaalselt/

Katrina Juhkami

Vandeadvokaat